

Menighetsblad for Feda, Kvinesdal og Fjotland

Nr. 3 juni 2016—57 årgang

Skolebarna fra 1.-4. klasse ved Kvinlog skole, sang et knippe kjente barnesanger under gudstjenesten 17. mai i Fjotland kyrkje.

Syng deg glad

fra prestens penn

I mange år har jeg vært en *ivrig korsanger*. I ungdomstiden i Kristiansand var det i domkirken under Margrethe Erikstsads ledelse, og i voksen alder i Mandal Kantori med Tormod Lindland som dirigent. Jeg fikk være med på store ting som Mozarts Requiem i domkirken og Faure's Requiem i Madelenkirken i Paris.

Aller mest betydningsfullt var allikevel *de ukentlige øvelsene* og det de brakte med seg. For det første var øvelsene et krevende stykke arbeid som

krevde trening og disiplin, samtidig betød de fellesskap. De skapte god lagånd. Videre gav øvelsene en betydelig sangskatt som kunne nynnnes på hele den neste uken. Forskning har vist at kordeltagelse kan bety mye godt for psyken.

Hvilke fantastiske skatter vi har i salmetradisjonen fikk NRK behørig vist oss under den store salmebokmaratonen i fjor. Også folk som står litt fjernere fra denne tradisjonen fikk øynene opp for hvilken skattkiste salmeboken vår faktisk representerer. Ikke alle kan være med i kor, men de fleste bør ha anledning til å la seg berike av salmeskatten.

Særlig nå på forsommeren kan vi glede oss over tre særs vakre salmer fra den svenske salmetradisjonen som vi finner i salmeboka: Nr. 841 Den blomstertid nå kommer og nr. 845 Så grønn en drakt, samt nr. 840, en salme av Paul Gerhardt med vakker melodi av Nathan Sørderblom. Vår egen Bernt Støylen har en uforlignelig oversettelse: Hør bare fra siste verset:

*Ja, var eg der og stod eg nær,
ved trona di, min Herre kjær,
og bar eg mine palmar!
Eg ville då på englevis
Deg syngja evig lov og pris
Med tusen fagre salmar.*

Vi trenger så visst ikke vente med å lovsynge Herren til vi står for tronen. Lovsangen er den kosteligste gave som han vil vi skal bruke her og nå, oss til nytte og gagn. Amen!

Sigurd Skjelsbæk

Loppemarked på Menighetssenteret

Under Sauesjå lørdag 17. september blir det også i år loppemarked fra kl. 10. På grunna v bygggearbeidene vil loppemarkedet i år bli på forsiden av Menighetssenteret.

Lopper kan hele sommeren leveres til Åse Skiftun. Så rydd i kjeller og loft og finn gode ting som du ikke lenger trenger.

Menighetsblad for Kvinesdal, Fjotland og Feda, og menighetsrådene er utgiver.

Redaksjon i Treklang:
Leiv Gunnar Skiftun, redaktør,
Torhild Meland, Arnold Omland.
Layout: Per Øistein Rogstad

Kontakt redaksjonen:
Tlf 38 35 41 90. E-post:
lgskiftun@kvinesdal.kirken.no

Gaver til menighetsbladet: 3080.20.86314

Min tro: Denne gangen

ved Kjell André Hjelleset

Å tro på noe synes jeg er vanskelig. Spesielt er det vanskelig fordi når man kun har mulighet for å tro på noe så er det lettere utsatt for ytre påvirkning. Alle opplever vi og ser verden fra vårt eget ståsted. Sånn jeg opplever verden er en sannhet for meg, men ikke nødvendigvis for en annen. Mitt eget perspektivet på verden har jeg bygget meg opp gjennom arv og påvirkning fra miljøet rundt meg. Ofte hører vi derfor med folk rundt oss om de har samme oppfatning som oss, for å underbygge det vi tror og føler.

Min tro på en Gud og Jesus som frelser, har en litt annen forankring enn tro generelt sett. Jeg har tvilt og grublet mye. Og i perioder i livet så har jeg hatt en følelse av at Gud ikke akkurat er veldig nær meg. Men Bibelen setter troen i et annet perspektiv. Den viser profetier som blir oppfylt flere hundre år etter at de har blitt skrevet. Og til og med i dag skjer det utrolige oppfyllelser av profetier rundt om i verden. Jeg trenger ikke å gå lenger enn til menneskekroppen for å forstå at dette ikke har oppstått ved noen tilfeldighet. Bibelen taler altså også til det rasjonelle i meg, det som ønsker en forklaring.

Jeg er av den oppfatning at om du tror på Jesus og bekjenner troen så er du frelst. Det er samme sak om man ikke

har satt sine bein i kirken eller om man går der hver søndag. Bibelen sier, og jeg er overbevist om at Gud har delt nåden med hele menneskeheten, og at det bare er å ta imot. Siden jeg sitter i et glasshus, så kan jeg vanskelig mene noe annet. Men jeg ser på kirke, menighet, bedehus som gode sosiale og åndelige fellesskap der vi kan støtte, styrke og

veilede hverandre.

Min tro er derfor noe jeg lever for, og det er en trygghet jeg ønsker å dele videre med barna mine og folk omkring meg.

Bibelselskapet 200 år

Fram til trykkekunsten ble oppfunnet på 1400-tallet ble Bibelen skrevet av for hånd i klostrene. Først under reformasjonen ble Bibelen en folkets bok. Utbredelsen ble imidlertid begrenset av at mange ikke kunne lese, mens andre ikke hadde råd. Da Bibelselskapet ble stiftet i 1816 var et hovedmål å trykke Bibelen i Norge til en pris som folk flest kunne betale.

Det første nytestamentet som Bibelselskapet gav ut kom i 1819. Her var teksten i det danske testamentet justert og fornorsket. I 1834 ble den første norske Bibelen trykket i Norge. Etter

den tid har flere oversettelser blitt gitt ut – siste gang i 2011. Her er Bibelens tekster i en moderne språkdrakt. I dag koster en bibel mellom 400 og 900 kroner avhengig av størrelse og kvalitet.

I de fleste hjem befinner det seg minst en bibel. Utfordringen er å gjøre den til en bruksbok som ikke støver ned i bokhylla. Kanskje kan Treklang sine lesere utfordres til å lese litt i Bibelen på ny? Begynn gjerne med Johannes-evangeliet.

Ny sokneprest for Feda og Fjotland

Prestestillingen for Feda og Fjotland ble lyst ledig i vår. I alt kom det inn seks søknader. Det har vært gjennomført intervju av tre av søkerne, og menighetsrådene i Feda og Fjotland har gitt sin anbefaling. Bispedømmerådet tilsetter ny prest i sitt møte 14.juni. Når Treklang er i postkassene, så kan leserne søke som hvem som har fått jobben på vår nettside: kvinesdal.kirken.no

Posten har problemer

Posten har endret på rutene sine. Dermed makter de ikke å sende ut Treklang til de som har adresse på Feda uten at de også deler ut bladet til Gyland. Hittil har de ikke maktet å stanse utdelingen ved kommunegrensen. Dette vil også skape problemer når Kvinesdal kommune skal sende ut info-materiell til sine innbyggere. Hvis Posten ikke finner en løsning på dette må Treklang søke kontakt til andre tilbydere.

Full drift på Menighets-senteret

I desember blir den nye storsalen på Menighets-senteret tatt i bruk. Disse byggearbeidene innvirker imidlertid ikke på driften i Gammelbygget. Der blir det full aktivitet hele høsten med «Vi over 60», minnesamvær og ulike menighetsaktiviteter. Hvis noen ønsker å leie senteret til

dåpselskap eller bursdager kan de ringe **senterets telefon 38 35 58 82.**

Brosjyre om Menighets-senteret

Menighetsrådet har vedtatt å sende ut en brosjyre med informasjon om utvidelsen av Menighets-senteret. Det er viktig å ende opp med minst mulig i lån, og folk vil derfor bli utfordret til å støtte arbeidet med gaver. Senterets konto er **3080.30.42426.**

Bibeltime 29.september

Den bibeltimen som Paul Daasvand skulle ha på Menighets-senteret i vår måtte av ulike grunner utgå. Den blir satt opp på ny torsdag 29.september. Kvelden avsluttes med felles kveldsmat.

Åpen kirke i sommer

Kvinesdal kirke holdes åpen på dagtid alle hverdager i turistsesongen. I tiden fra 20.juni til 19.august er folk inviterte til å stikke innom kirka, enten det er for å se på bygget - eller for å ha en andaktsstund.

Konfirmantjubiläum

Konfirmantene i Kvinesdal kirke 1966 blir invitert til gudstjeneste og konfirmantfest 11.september. For noen er det første gangen de møter hverandre på 50 år. Ofte pleier de som gikk ut på skolen året før eller året etter å møte fram denne dagen for å treffe noen de ikke har møtt på lenge. Etter gudstjenesten blir det middag på Menighets-senteret.

«Vi over 60»

Hver første tirsdag i måneden inviterer Kvinesdal menighet til «Vi over 60» på Menighets-senteret. Tirsdag 06.september vil **Tor Mykland** fortelle om da han var på hvalfangst. Det blir sang ved vår nye organist, Torhild Larsen Nygård.

Tirsdag 04.oktober vil **Kjell Sinnes** kåsere over temaet «Barndom og oppvekst».

Høstens konfirmanter

Høstens nye konfirmanter har fått brev fra kirka med invitasjon til informasjonsmøte om konfirmanttiden 2016 – 2017. De inviteres sammen med sine foresatte til samlinger i kirkene i Kvinesdal, Feda og Fjotland. Den nye presten, som tilsettes 14.juni, vil bli hovedleder for undervisningen dette året.

Informasjonsmøtene blir:

Feda kirke tirsdag 21. juni kl 17.30

Kvinesdal kirke tirsdag 21. juni kl 19.00

Fjotland kyrkje tirsdag 21. juni kl 19.00

Presentasjon av de nye konfirmantene

Høstens nye konfirmanter blir inviterte til gudstjenester i september der de vil få hver sin konfirmantbibel. De vil presenteres for menighetene ved gudstjenestene disse dagene:

Feda kirke: 04.september kl. 11.00.

Kvinesdal kirke 04.sept kl. 17.00

Fjotland kyrkje 11.september kl. 11.00

En sang jeg er glad

Denne gangen ved Marit Granlund

Sang og musikk har alltid vært en viktig del i livet mitt.

Før jeg begynte på skolen, var jeg med i «Veslemusikken» hjemme i Nordre Oppdalen. Den bestod av fem jenter på omtrent samme alder. Noen av oss spilte gitar, noen bare sang. Fremdeles er dette gode minner. Sang- og musikksmaken er blitt annerledes, men gleden over god sang og musikk er den samme.

Denne gangen falt valget på sangen fra den keltiske tradisjonen, representert ved «Velsignelse ved reisens start» nr. 624 i salmeboka:

*Må din vei
komme deg i møte.
Vinden alltid være
bak din rygg,
Solens lys
leke på ditt kinn,
regnet falle vennlig
mot din jord.
Og må Guds gode hånd
verne om deg
til vi møtes igjen.*

De keltiske sangene er veldig konkrete og opptatt av hverdagen vår. For meg sier det at Gud er opptatt av hele livet mitt, hele døgnet, uavhengig av hva jeg gjør. At Han bryr seg om mer enn mitt «åndelige jeg». I alt jeg er og gjør, er Han med. Jeg gir sangen videre til dere alle: «Må din vei

komme deg i møte, og må Guds gode hånd verne om deg».

Bildet nederst til venstre er fra en tur til Lindisfarne.

Min kirkebok

Årets fireåringer vil på sensommeren få brev med invitasjon til familiegudstjenester med utdeling av «Min Kirkebok», som for tiden er en Barnebibel.

Familiene kan alt nå merke seg datoene:

Kvinesdal kirke: 28.august

Fjotland kyrkje: 11.september

Feda kirke: 18.september

Loppemarked på Huset

«HUSET» på Feda inviterer til loppemarked **lørdag 18.juni kl. 10-14.** . Underveis blir det auksjon kl. 11 – og mat og drikke fås kjøpt.

Det nye testaments troverdighet

Av Lene Lovise Holgersen

Hva kan vi vite om Det nye testamentet?

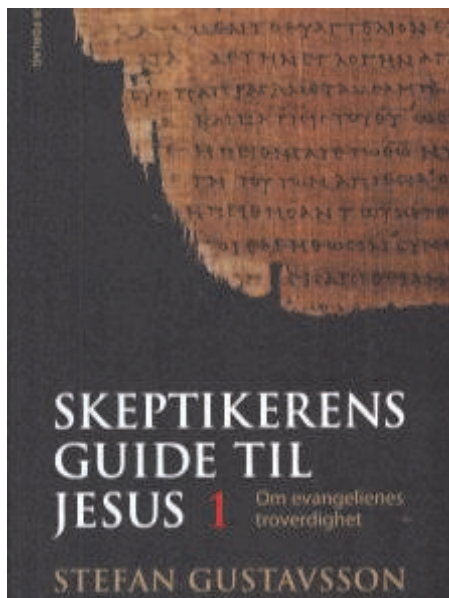
I oldkirken dukket det stadig opp ulike skifter så hvordan kunne man vite hvilke som skulle være med i Det nye Testamentet (NT)? Her ble det satt tre klare kriterier. Dersom et skrift dukket opp av «intet» og brøt med et av disse kriteriene så ble det avvist.

1. Et skrift måtte være skrevet av en apostel eller noen som levde på Jesu samtid.
2. Skriftet måtte være i bruk og akseptert som ekte av de store menighetene rundt om i Romerriket.
3. Det læremessige innholdet måtte stemme med skriftene man visste var ekte.

Fire evangelier

NT består av fire evangelier og flere brev. Evangeliene etter Matteus, Markus, Lukas og Johannes beskriver Jesu liv og lære. Her presenteres Jesus fra Nasaret som en virkelig person. Men hvordan kan man vite at det som står i evangeliene er troverdig?

For det første er de skrevet slik man skrev biografier i antikken. De er ikke myter eller eventyrfortellinger, men øyenvitneskildringer av hva som skjedde. Evangeliene er fulle av tidsriktige navn, datoer, kulturelle detaljer, historiske hendelser og sikker fra den tidsepoken. De inneholder dessuten disiplenes feil og mangler. Hvis man skulle fabrikke en

historie ville man neppe ta dette med, men beskrive dem som «helter». Evangeliene er skrevet i løpet av det første århundret. Dvs. i en periode på toppen 70 år etter korsfestelsen. Mulig alt før år 70 og ødeleggelsen av Jerusalem da den rystende hendelse ikke er nevnt hos noen. *Til forskjell fra eks. nedtegnelsene om Alexander den store (356-323 f.kr) som ble skrevet 300- 400 år senere!* Det betyr at mange som hadde vært sammen med Jesus levde og kunne fortelle om hva som var skjedd og ikke minst kunne de si ifra om det ble skrevet noe som var feil.

Originalskrifter

Det finnes ingen *original*skrifter av

Bildetekst: De som ønsker å lære mer om evangeliene troverdighet kan lese boka «Skeptikerens guide til Jesus 1 av Stefan Gustavsson.

evangeliene, men det har vi heller ikke av flere andre store antikke forfattere som Platon, eller historieskriverne Josefus og Tacitus. Men vi har mange avskrifter av NT, til sammen 5700 kopier av den greske teksten. Noen hevder at kopiene inneholder flere feil, tillegg osv, men det er å dra det alt for langt. Ja det er noen feil, men det handler om grammatikk, skrivefeil og ulike stavemåter osv. De avskriftene som finnes er også veldig tidlig daterte kopier. 100-200 år etter Jesu død. *Til sammenligning har vi kun ett kopi av Tacitus og den stammer fra år 1000 etter at han skrev noe.* At evangeliene inneholder noen forskjeller er heller ikke et minus, men de ulike perspektiver/detaljene styrker tvert om troverdigheten ved at de viser at de er skrevet uavhengig av hverandre, men innholdet er samme fortelling.

Hvem som skrev dem

Evangeliene er ikke skrevet av Jesus selv, men Sokrates (400 f.kr) skrev heller ikke ned noe av sin lære. Det var det hans elever som skrev ned. Selv om evangeliene ikke er signert, kan vi likevel vite noe om hvem som har skrevet dem. For eksempel fungerte Markus som Apostelen Peter sin tolk, han skrev ned det Peter forkynnte. Hvordan vet vi det? Jo fordi

både biskop Papias i Hierapolis (kjente døtrene til Filip), biskop Ireneus i Lyon og Klemens av Aleksandria henviser til Markus. De levde på litt ulik tid, og på ulike steder, men oppgir alle i sine skrifter Markus som forfatter av Markusevangeli- et, så derfor vet vi dette.

Historieskriveren Josefus

Det er ikke bare evangeliene som gir oss kunnskap om Jesus, men også Apostlenes gjerninger og flere av brevene. Bibelske skifter må tas på alvor på lik linje med alle andre antikke kilder. En antikk kilde er like troverdig om den er kristen, gresk, jødisk eller romersk. Vi kan ikke bruke strengere kriterier for en tekst på evangeliene enn på andre skrifter fra antikken. Den info vi finner i brevene stemmer dessuten overens med evangeliene. Foruten dette har vi Josefus, en jødisk historieskriver født år 37. Josefus skriver om at Jakop Jesu bror (han som kalles Kristus) blir steinet. Et annet sted gir Josefus en beskrivelse Jesus, han beskrives som en vis mann, som gjorde gode gjerninger, men ble anklaget av jødene og dømt til å korsfestes av Pilatus. En annen kilde er romerske Tacitus. Han skrev et omfattende historisk verk kalt Annaler. Her skriver han at keiser Nero legger skylden for Romas brann på de kristne, etterfølgerne av Kristus som ble korsfestet av Pontius Pilatus.

Vi har altså flere antikke kilder til at Jesus virkelig har levd. Noen er samlet i Bibelen og vi har andre skrifter. Sammenlignet med andre skrifter som er skrevet mye lenger etter i tid og har færre kopier så er innholdet i NT veldig troverdig!

Kyrkjestova i Fjotland

Av Per Øistein Rogstad

I løpet av sommaren vil Kyrkjestova i Fjotland få ein oppgradering.

Kyrkjestova i Fjotland blei utbygd i 1995. Frå før var det bare to toalett, men i 1995 blei det bygd på med eit møterom og kontor for prest. I 2000 blei prestekontoret tatt ut av bruk og møterommet utvida. Dette rommet har dei seinare åra blitt mykje brukt til kyrkjekaffi, konfirmantundervisning og andre arrangement i kyrkjelyden.

Det har lenge vore eit ønske om eit større kjøkken, så langt har det bare vore eit tekjøkken med plass til eit lite kjøleskap, vask og kaffitraktar.

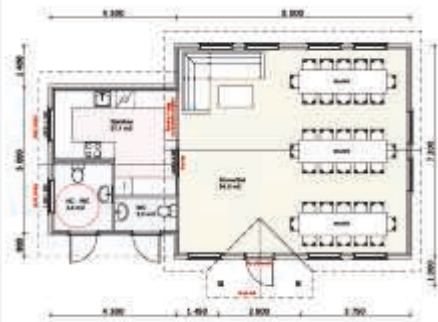
Fjotland sokneråd fekk Ellinor Stakeland til å utarbeide skisser til korleis ein kunne utnytte eksisterande bygg på ein betre måte.

Planen er å skifte ut hovuddøra inn til kyrkjestova og få eit nytt takover-

bygg over hovudinngangen. Inne i kyrkjestova blir veggene mellom dagens møterom, kjøkken og gang, rivne, og alt blir eit stort rom.

I toalettavdelinga blir det eine toalett omgjort til eit handikaptaolett, mens det andre blir bygd om til eit lite enkelttoalett. Resten av arealet blir omgjort til kjøkken. Det vil bli god plass for et tenleg kjøkken med plass for servering for mindre arrangement.

Øverst: Slik skal den ombygde kyrkjestova bli. Nederst viser ny rominndeling.

Menighetssenteret i Lyngdal

Av Leiv Gunnar Skiftun

I løpet av juni tar Lyngdal Menighet i bruk sitt nye menighetssenter. Bygget, som har en total kostnad på rundt 35 millioner, gir mange nye muligheter i menigheten. «Bygget vil bidra til å skape tilhørighet, tro og tjeneste» sier Geirulf Grødem.

Geirulf Grødem er prest i Lyngdal, og for tiden konstituert som prost i Lister.

Treklang møtte Geirulf Grødem mens det var full innsputt i ferdigstillingen av bygget. Ennå stod det stabler med materialer på golvene, men han forsikret om at bygget snart skulle tas i bruk. «Under Synne-flommen i desember ble dører og vinduer laget hos Nor-Dan i Lund ødelagt, noe som forsinket bygget en del. Men nå er snart alt klart til innflytting.» I Storsalen vil det være plass til 200 mennesker, og når alle dører åpnes blir det plass til 400.

Da byggingen startet hadde menigheten samlet inn 7 millioner. Lyngdal kommune så tydelig den betydningen et vel fungerende kirkesenter har, og bevilget 9 millioner til byggingen. Ved støtte fra næringsliv og andre aktører gjenstår 12 millioner, som menigheten låner.

Slagordet for Lyngdal menighet er «Lyngdal menighet – et hjerte i byen». Dette slagordet vil Kirkesenteret gjøre om til praktisk liv. «Vi vil være en positiv

faktor i lokalmiljøet, der vi bryr oss om hverandre. Vi vil bygge relasjoner, og føre folk inn i en levende tro. Mange bærer på et frø av tro i seg; dette må vi gi anledning til å vokse.»

Geirulf Grødem understreker at vi i en tid med økende fragmentering i folket trenger å bygge inkluderende fellesskap. Selv brenner han for ungdommen, og håper at Kirkesenteret kan bli et ekstra hjem for mange unge på vei hjem fra skolen. Da vil også konfirmantene møte til sin undervisning.

Selv savner Geirulf Grødem mer tid til å engasjere seg i ungdomsarbeidet. Da Hilde Sirnes sluttet som prost i mars ble han utfordret til å bli konstituert i prostestillingen. «Bispedømmet vil avvente

endringer i kommunestrukturen før ny prost blir tilsatt. Hvis noen sogn i Mandal prosti for framtida vil tilhøre Kristiansand, så må de vurdere om Mandal og Lister prosti skal slås sammen.»

Geirulf opplever prostesjobben som både krevende og interessant. Den lar deg være mer involvert i de sentrale prosesser i en tid med mange endringer i kirka. Selv om halve stillingen brukes i menighetstjeneste i Lyngdal, så merker han at han er dradd litt ut av den utadretta prestatetjenesten. Særlig savner han ungdomsarbeidet og leirarbeidet.

Både Lyngdal menighet og personen Geirulf Grødem går spennende tider i møte. Vi ønsker dem all velsignelse, både med kirkesenteret og i prostesjobben.

Tro og Lys besøkte Feda

av Lene Lovise Holgersen

Onsdag 25. mai var "Tro og lys"-gruppen i Flekkefjord, Kvinesdal og Sirdal samlet på Feda. Først på Huset og deretter i kirka.

Tro og Lys er et økumenisk og internasjonalt fellesskap for mennesker med psykisk utviklingshemming, deres venner og familie.

Vi møtes en gang i måneden (som regel på bedehuset i Flekkefjord). Vår gruppe er et samarbeid mellom flere menigheter hvor folk fra både Flekkefjord, Sira, Kvinesdal og Sirdal er med.

25. mai var det full fest på Huset på Feda. Tro og Lys kom på besøk og vi var ca.50 stk. som koste oss med pølser, kaffe og kaker. Ballong Ola underholdt med å lage ulike dyr av ballonger og diakonimedarbeider i Flekkefjord Randi M. Larsen hadde gjettelek der hun spilte på

Bildetekst: En god gjeng fra Flekkefjord tok turen til Feda for å være med på sommeravslutningen til Tro og Lys.

fløyte og alle skulle gjette hvilken sang det var. Etterpå var det gudstjeneste med Sigurd Skjelsbæk i Feda kirke. På samlingene og gudstjenestene fokuserer vi spesielt på å tilrettelegge for medvirk-

ning av deltakerne. Neste Tro og Lys samling blir 14. september, da går turen til Tonstad.

Veggen mot Nesgata fornyes

Samtidig som det bygges ny storsal på Menighetssenteret må en vegg på det gamle bygget fornyes. Det trengs nye vinduer og kledning på veggen mot Nesgata. Arbeidet med riving av gammel kledning og å få på plass ny isolering starter rundt 1.august. **Til dette trengs det dugnadsarbeidere som kan sette av noen ettermiddager.** Innsetting av nye vinduer og ny hoveddør gjøres av BRG samtidig som de arbeider med nybygget.

Da kristentrua kom til Kvinesdal

Av Arnold Omland

Palmesøndag den 25. mars i 1016 seiret Olav den Hellige over landets fremste høvdinger, Svein Håkonsson, Einar Tambarskjelve og Erling Skjalgsson i sjøslaget ved Nesjar mellom Larviksfjorden og Langesundsfjorden. Samme år ble han tatt til konge på Øretinget i Trøndelag. I år kan vi derfor feire at det er tusen år siden «helgenkongen» ble konge over hele Norge.

Vi forbinder Olav den Hellige med kristninga av Norge. Det var etter hans død i slaget på Stiklestad i 1030 at kristendommen fikk det endelige fotfeste i Norge. Men kristendommen var kjent i landet lenge før det. Da Håkon den gode ble konge i 945, forsøkte han å kristne Norge. Håkon var yngste sønnen til Harald Hårfagre. Mens broren Gudrød Ljome vokste opp hos Tjodolv fra Kvin, ble Håkon sendt til England for å bli fostret opp hos den engelske kongen. Der fikk han god utdanning og ble oppdratt i kristen tro. Håkon møtte stor motstand i forsøket på å innføre kristendommen og måtte gi opp. Da Olav Tryggvason ble konge, fortsatte han arbeidet med å kristne Norge. Det var Olav som fikk bygd kirka på Moster i 995. Kristendommen var derfor godt kjent i Norge i lang tid før Olav den

Bildetekst: Her slo Bodolf fra Kvin seg ned på Island. Daværende rådmann i Kvinesdal Arnold Omland overrekker flagget med kommunevåpenet til ordføreren i Kelduhverfi den 3.august 1999.

Hellige ble konge. Men den fikk aldri fotfeste som den bærende religionen før Olav falt på Stiklestad og ble erklært helgen.

Arkeologiske funn i Kvinesdal

I Kvinesdal har vi sikre spor på at kristendommen var kjent lenge før den er omtalt i norsk historie. Derfor fikk den arkeologiske utgravinga under Kvinesdal kirke i 2000 stor mediadekning. Funnene ble omtalt i avisene og i nyhetssendingene både i NRK og TV 2. Agder skriver at de

sensasjonelle resultatene av de arkeologiske utgravingene viser at Kvinesdal kan smykke seg med den eldste dokumenterte kirken i Norge, den eldste dokumenterte gravplassen i landet og Norges eldste kristne grav.

Grav fra 600 – tallet

Den eldste grava som ble funnet er fra første halvdel av 600 – tallet » Det er unikt» uttalte forsker Jan Brendalsmo i Norsk Institutt for kulturminneforskning som sammen med fylkesarkeolog Frans-

Arne Stylegar foretok utgravingene. «Det er omtrent fire hundre år tidligere enn de neste kristne gravene her i landet, og en må til Frankrike eller England for å finne like gamle dokumenterte graver».

Gravplass fra 900 – tallet og kirke fra 1000 – tallet.

Arkeologene kunne også dokumentere at det lå en større kristen gravplass fra 900-tallet. I samme perioden ble den første kirke bygget. Arkeologene sier at det tyder på at samtlige brukere av dette gravleggingsområdet på dette tidspunkt mest sannsynlig var blitt kristne.

Kontakt med omverdenen.

Frans Arne Stylegar sier til Fædrelandsvennen at dateringene som ble foretatt, viser at de hadde mer enn rett i sine teorier om at Kvinesdals kirkehistorie er mye eldre enn tidligere antatt. På 600 – tallet var det tette og nære forbindelser mellom Kvinesdal-regionen og England, Frankrike og det som var igjen av Romerriket. Kontakten mellom lokale høvdinger og utenlandske konger kan ha bidratt til at flere lot seg kristne.

Kvinesdal i vikingtida.

Jostein Røyseland vet mye om Kvinesdals historie fra vikingtida. Han har studert de islandske sagaene og vært i kontakt med islendinger som stammer fra de første kvindølene som kom til Island. Jostein har skrevet ei bok om Tjodolv fra Kvin, og ei bok om stormennene Ondott Kråke og Grim Herse. I siste nummer av Kvinesdal Historielags årstidsskrift har han også skrevet en meget god artikkel om forbin-

delsen mellom Irland og Kvinesdal der han legger vekt på at denne forbindelsen uten tvil har ført med seg kristen innflytelse til Kvinesdal.

Kristne kontakter mot vest

Jostein skriver at når en snakker om kristningen av Norge, så snakker en ofte om to ulike forklaringer. Den ene er en «top-down» forklaring, der høvdinger og konger omvendes først, og så følger folket etter sine ledere. Den andre er en «bottom – up» forklaring der det er individene som omvender seg etter kristen påvirkning fra f.eks. misjonærer, innkjøpte slaver eller reisevirksomhet. I Kvinesdal kom mye av denne påvirkningen fra keltisk kristendom i Irland.» På grunn av den skriftlige historien vi har fra vikingtida i Kvinesdal, trenger vi ikke bare spekulere om kristne kontakter mot vest. Vi kan faktisk navngi kristne personer i bygda vår på åttehundretallet», sier Jostein

Kong Kjarval og døtrene hans

Jostein forteller at i Irland var det en konge som het Kjarval. Han kom fra en kristen familie og beskrives som Irlands mest vitale konge på 800 – tallet. Hans kongedømme var spesielt utsatt for vikingoverfall. Kjarval gjorde en genistrek ved å alliere seg med vikingene i forsvaret av kongedømmet. Og alliansene beseglet han han med å gifte bort døtrene sine til dem. Kjarval kom i kontakt med Bjørn Rolfsen. Han var en framstående og mektig høvding i Gøtaland i Sverige. Kona hans var av kongeslekt. Bjørn reiste i viking til Irland, men fra ca 840 overvintret han i perioder i Irland og dreiv skipsbyg-

ging der. Gøtaland var likevel hans faste tilholdssted. Men da han ble uvenner med svenskekongens svoger, måtte han rømme fra Sverige og kom til Ondott Kråke i Kvin. Der ble han boende om vintrene og rustet ut skip til vikingtokter om sommeren.

Kristne gifte

Da han ble eldre, slo han seg til ro i Kvin, og sønnen Eivind overtok skipene. Eivind bosatte seg i Irland og fikk ansvar for forsvaret av kongedømmet til Kjarval. Eivind giftet seg med Rafarta som var dattera til Kjarval. Hun var kristen, og Eivind gikk også over til den nye troen. At Kjarval giftet bort dattera si til Eivind, forteller noe om hvor rik og mektig Bjørn, Eivind og familien hans var. Rafarta hadde en søster, Kormlod, som giftet seg med Grimolf fra Agder. Kormlod var kristen. Hun tok med seg treller og tjenestefolk og bosatte seg i Kvin hos Grimolf. Barnebarnet deres var Bodolf som reiste til Island ca. 900 og var en av de første landnåmsmennene på Island.

Mye kontakt ut i verden

Jostein forteller at det finnes flere historier fra denne tida. Men fortellingene som her er gjengitt, viser at det var mye kontakt fra Kvinesdal ut mot verden, og at det var store og mektige slekter med stor innflytelse som hadde tilholdssted i Kvinesdal. Det er derfor svært sannsynlig at kristendommen stod sterkt i Kvinesdal lenge før den er beskrevet i norske historiebøker. Funnene i Kvinesdal kirke bekrefter dette.

Konfirmanter Kvinesdal kirke 2016

Foto: Rene Nøkland, Kvina Fotosenter

Rad 1: fra venstre: Lilly Rygh, Hilde Sirnes, Lene Lovise Holgersen og Tonette Hunsbedt

Rad 2: Kathrine Marie Edv. Moi, Serina V Olsen, Julie E Versland, Andrea Hamar, Mariell Hillestad, Eyeru Yorsalem Tesfay, Nora Førland, Cecilie Eriksen, Silje solberg, Silje Fjotland, Kine O Grimstad, Ingrid Berghom, Mathilde R Dugan og Raymond Olsen.

Rad 3: Ghet Olava Eriksen, Mia Reiersen, Mathea Walskaar, Aud Sofia Kloster, Maia Chen Ke Vatland, Rebecca Rossevatn, Sara Louise Lorentzen, Tina Galdal, Lene R Vatland, Camilla Amundsen, Amalie Hamar, Elen Kristine E. Knutsen.

Rad 4: Marie J Grunnvåg, Lise N Rannestad, Inger Helena Netland, Lea Scouh, Erik Solås, Esayes Beyene, Jonas Egenes, Elias M Haugland, Ida Sofie Haddeland, Siri Orthe, Cecilie J Grunnvåg, Kristiane Tveit, Anne Mona Vatland.

Rad 5: Kjell Andre Egeland, Kjell ivar Ovedal, Daniel Vinningland, Jørgen T Paulsen, Joachim Røyland, Emil Aamodt, andres Kleven, Fredrik Orthe, Ingve Dugan, Jens Jåbæk, Erik W Rafoss, Jimmy B Vaule, Emil S. Solberg, Per Henrik Jensen.

Konfirmanter Fjotland kyrkje 2016:

Bak f.v Lilly Lygre Hansen, Siri Norås, Liv Sølvi Berghom Hellle, Frida Kasin Seiler.
Foran f.v. Ole Andre Myglund, Hilde Sirnes og Philip Homme

Konfirmanter Feda kirke 2016:

Fra venstre fremste rekke: [Prest Sigurd Skjelsbæk](#), Rebekka Duås, Sanne Jamila Olsen, Emilie Galdal, Markus Johnsen.

Bakerste rekke: Ludvik Mathias Larsen, Marcus Galdal, Antonio Egeland og Hans Fjellstad.

11 leiligheter fra 70 – 104 m² i tre etasjer.

Byggingen har startet og sommeren 2017 kan du flytte inn i The Kvina. Det vil ikke gå lang tid før bygget begynner å ta form. Vi gleder oss til å vise deg dine muligheter i dette flotte prosjektet.

Er du interessert? Ring Bjørn Skjæveland på 95 79 73 31 for mer informasjon.

BRG

aktiv.

Aktiv Eiendomsmegling
Nesgt. 7, 4480 Kvinesdal
bs@aktiv.no | 95 79 73 31

BANKEN
Kvinesdal Sparebank

Betale utbetalingen på 10 sekunder!

Nyhet!
Flått og bedre mobilbank

**Mindre bank
- mer tid**

Betal regninger med mobilbanken og få mer tid til å leke med barna. Last ned vår nye mobilbank. Like trygt - bare enklere bank.

En alliansebank | eika

**VELKOMMEN TIL
SPAREBANKEN SØR
I KVINESDAL!**

Nesgata 21
kvinesdal@sor.no

**SPAREBANKEN
SØR**

Vi støtter

menighetsbladet

TREKLANG

Tlf 38 32 00 00
www.flekkefjordsparebank.no

**Vi er alltid tilgjengelige
når dere trenger vår hjelp**

**Vakttelefon
489 55 200**

Elif Sandvand Galdal
91880109
Oddvard Galdal
95974136

www.listerbegravelse.no

Vår samarbeidspartner
Sørlands STEIN as
www.sorlandsstein.no
Gravmonumenter
nye steiner, omslippte,
navnetilføyelse, oppussing

**Treland
Begravelsesbyrå**

Vi ordner alt i
forbindelse
med gravferd.

Ta kontakt om gravmonument.

Treland Begravelsesbyrå
4480 Kvinesdal
Tlf 38350700/95050700

*Landes
Begravelsesbyrå*

Vi ordner alt vedrørende begravelse
Flekkefjord, Kvinesdal, Sirdal

Vakt hele døgnet
900 98 006
www.landes.no
Elvegaten 15 - 4400 Flekkefjord

SørlandsSTEIN as

Hestehaven industriomr.
4520 Lindesnes
Tlf. 38 25 64 00

Gravmonumenter:
Nye steiner - Omslippte
Navnetilføyelser - Oppussing

Tanker fra stabburstrappa

Ein venn fortalte at han hadde lånt plass på den lokale slippen for å gjere båten skikkelig rein etter to sesongar. På vegen dit oppdaga han at båten gjekk så tregt. Sjølv om han sette full fart på den gamle tresnekka, så var ho mykje tregare enn vanleg. Og veit du kvifor, sa han til meg, det var på grunn av all groen på skroget.

Så fekk eg ein repetisjon i kva problemer uskuldige ting som alger, skjell og andre grønne vekster i sjøen kan påføre ein båteigar, og kor viktig det

er å reingjere båten med jamne mellomrom. Dette både for å halde båten i god stand, minke drivstoff-forbruket og for å lettare kunne auke farten, om det skulle vere naudsynt.

Det er lenge sidan eg oppdaga at dei fleste ting i skaperverket heng saman og eg fekk meg ei skikkelig påminning: Kva med oss menneske på vår livsferd - kan vi kome i skade for å måtte bruke meir tid og ressursar på reisa vår på grunn av at vi har «slurva med vedlikehald og reingjering».

Heftar det gamalt «gruff» ved oss som skurrar der vi fer fram? Ting vi kanskje ikkje så lett ser og hugsar på i det daglege, sidan det ligg under overflata, men som kan gjere oss slitne og mindre effektive, ja som rett og slett kan gjere skade.

Ved hjelp av vaskemidler og høgtrykksspyler fekk båteigaren fart på båten sin att. Kva slag hjelpemidler treng vi

menneske i vår kvardag, tru? Eg har i alle fall stor tillit til eit verkemiddel, dei to små orda: «Om forlatelse!»

God sommar – med eller utan båtturar!

Helsing Åse

Kirkevergens hjørne

Nå er sommeren i full gang på kirkegårdene våre. Det er det samme hvert år, klippesesongen kommer plutselig over oss. Våre flinke kirkegårdsarbeidere gjør en god jobb for å holde tritt med veksten, men det er krevende i starten av sesongen.

Vi er stolte av de flotte kirkegårdene våre. Mange timer går med til å holde kirkegårdene, ikke minst med kantklipping. Vi er også imponert over alle som stiller så fint på gravene sine. Folk er tidlig i gang med utplanting

for å få gravene fine til høytidene i mai.

For å gjøre arbeidshverdagen best mulig for de som arbeider på kirkegården, er det fint om man tenker litt på hvordan man pynter ved gravene. Husk å rydde vekk brukte gravlykter og vaser etter bruk, slik at de ikke blir til fare for de som skal klippe gresset og slå kantene.

Det er også ønskelig at det ikke legges ned småstein rundt gravene. Disse kan bli et problem når det skal kantklippes. Ein liten stein på avveie,

kan bli en fare både for folk og gravminner.

Løse dekorasjoner må ikke settes i utkanten av bedene, slik at de kommer i veien for de som stiller på kirkegårdene.

Etter en lang vinter kan mange gravminner si seg skakke. Kirkegårdsarbeiderne kan hjelpe med å rette de opp mot en avgift på kr 500.

Takk for tålmodighet og godt samarbeid for å gjøre kirkegårdene våre vakre.

Per Øistein Rogstad

Bibelforsker til Huset

**Søndagskvelden 11. september
innbyr møtekomiteen på Huset
på Feda itil en annerledes kveld
med BIBELEN i sentrum.**

Hans Johan Sagrusten, som arbeider i Bibelselskapet og som har gitt ut bøker om Bibelen, vil gi oss en spennende, innholdsrik og engasjerende undervisning om Bibelen.

Menighetskoret SALT fra Lyngdal under sin leder Alf Hagen vil også være med denne kvelden.

Sagrusten vil holde to foredrag, med kveldsmat mellom samlingene:

**1. «Hvordan kan vi vite at evangelie-
ne gir et riktig bilde av Jesus?»**

Hvor gamle er de eldste biblene som er funnet, og hva kan de fortelle oss om hvor godt bøkene i Bibelen er bevart gjennom historien?

**2. «Vi hører dem tale om Guds stor-
verk på våre egne tungemål».**

Hvor mange språk finnes Bibelen på i dag? Hvor i verden er de fleste som leser Bibelen, og hvordan blir Bibelen brukt i land i Asia, Afrika og Amerika?

*Bildetekst: Hans Johan Sagrusten fra Bibel-
selskapet kommer på Huset 11. september.*

Takk for støtten til Treklang:

Berntsen Engros	38 35 01 45	Netland & Sønner AS	38 35 02 72
Byggvell	38 35 90 90	Nico Mat	38 35 01 20
Coop extra	38 35 09 11	Nils Kloster AS	38 35 88 40
Eramet	38 35 72 00	OTB Klima	90 19 18 48
Einar E. Egeland AS	38 35 01 40	Reiersen Transport ANS	38 35 03 12
Floriss, Kvinesdal	38 35 03 40	Rema 1000 Kvinesdal	38 35 90 80
Hunsbedt Bil AS	38 35 70 00	Salong Fix	38 35 15 55
Hunsbedt Rør AS	38 35 16 01	Smula Bakeriutsalg	38 35 09 10
Konsmo's Fargehandel	38 35 02 34	Sofies Salong	38 35 01 10
Kvina Fotosenter	38 35 01 47	Statoil Service Kvinesdal	38 35 70 40
Kvinesdal Auto AS	38 35 89 00	Stolt Sea Farm Turbot	
Kvinesdal Blomster og Hagesenter	38 35 05 55	Norway as	38 35 74 00
Kvinesdal Legesenter	38 35 70 80	Tonning & Egeland	
Kvinesdal Optikk AS	38 35 17 35	Kvinesdal AS	38 35 08 68
Kvinesdal Sykkelservice	38 35 17 00	USA Experten OK Reiser	38 35 02 04
Merkantil Service AS	38 35 88 20	Utsikten Hotell AS	38 35 88 00
MX Sport Kvinesdal	38 35 05 04	Åmot Bil AS	38 35 09 00
		Åmot Klær AS	38 35 08 77

SKRIFTHUGGER

GRAVMONUMENTER

BEDPLATER

SKRIFTHUGGING

OPPUSSING AV

GRAVMONUMENTER

OMSLIPING

NAVNETILFØYELSER

Ring for info og bestilling:

Johan Egeland, Kvinesdal

Tlf: 901 07 649

KOM TIL KIRKEN

12.06: Kvinesdal kirke kl. 11.00.

Skiftun. Nattverd. Ofring til Menighetens arbeid.

Fjotland kyrkje kl. 11.00.

Skjelsbæk. Ofring til KRIK-Kvinlog.

19.06: Feda kirke kl. 11.00.

Skjelsbæk. Nattverd. Ofring til Misjonsprosjekt NMS.

Kvinesdal kirke kl. 19.00.

Skjelsbæk. Nattverd. Ofring til Diakoniarbeidet.

26.06: Fjotland kyrkje kl. 11.00.

Fjotlandsdagen

(Utvandrerfestivalen). Skjelsbæk. Nattverd. Ofring til Kyrkjelydsarbeidet.

03.07: Kvinesdal kirke kl. 11.00. Ut-

vandrerfestivalen. Skiftun. Nattverd. Ofring til Menighetssenteret.

10.07: Feda kirke kl. 11.00.

Skjelsbæk. Nattverd. Ofring til Skolelaget.

17.07: Fjotland kyrkje kl. 11.00.

Skjelsbæk. Nattverd. Ofring til Misjonssambandet.

Sarons-Dal kl. 15.00.

Felleskirkelig nattverdgdustjeneste. Biskop Halvor Nordhaug, spr. Skiftun, Rune Edvardsen m.fl.

24.07: Kvinesdal kirke kl. 11.00.

Skiftun. Nattverd. Ofring til Misjonsprosjektet.

31.07: Feda kirke kl. 11.00.

Skiftun. Nattverd. Ofring til Normisjon.

07.08: Kvinesdal kirke kl. 11.00.

Skiftun. Nattverd. Ofring til Menighetssenteret.

Fjotland kyrkje kl. 19.00.

Skiftun. Nattverd. Ofring.

14.08: Kvinesdal kirke kl. 11.00.

Skiftun. Nattverd. Ofring til Menighetens arbeid.

21.08: Feda kl. 11.00.

Friluftsgudstjeneste på Sande. Ole Gunnar Sæbø.

Netlandsnes kapell kl. 16.00.

Kapellstevne. Sverre Jakobsen. Ofring til NMS.

28.08: Kvinesdal kirke kl. 11.00.

Familiegudstjeneste. Skiftun og Agedal. Utdeling av 4-årsboka til barn født i 2012. Ofring til Vest-Agder Søndagskolekrets.

Fjotland kyrkje kl. 11.00.

Skjelsbæk. Nattverd. Ofring.

04.09: Feda kirke kl. 11.00.

Skjelsbæk. Presentasjon av årets nye konfirmanter. Ofring.

Kvinesdal kirke kl. 17.00.

Skjelsbæk. Presentasjon av årets nye konfirmanter. Ofring til Menighetens arbeid.

11.09: Kvinesdal kirke kl. 11.00.

Skiftun. Konfirmantjubileum. Nattverd. Ofring til Menighetssenteret.

Fjotland kyrkje kl. 11.00.

Familiegudstjeneste. Presentasjon av årets nye konfirmanter. Utdeling 4-årsbok. Ofring.

18.09: Kvinesdal kirke kl. 11.00.

Høsttakkefest. Skiftun. Utdeling NT til elever i 5.klasse ved Liknes skole. Ofring til «Farmers Help Farmers».

Feda kirke kl. 11.00.

Høsttakkefest. Utdeling 4-årsbok.

25.09: Fjotland kyrkje kl. 11.00.

Høsttakkefest. Skiftun. Utdeling av 6-årsbok. Ofring.

Kvinesdal kirke kl. 17.00.

Småbarnsgudstjeneste. Skiftun. Ofring til Menighetens arbeid.

02.10: Feda kirke kl. 11.00.

Netlandsnes kapell kl. 16.00.

09.10: Kvinesdal kirke kl. 11.00.

Diakonien dag.

16.10: Konfirmantleir på Lista.

23.10: Fjotland kyrkje kl. 11.00.

DØPTE

KVINESDAL KIRKE

Vida Emine Rafoss-Olsen (døpt Eg kirke)

Johannes Årstøl Daland

William Birkeland

Imma Fåland

Mayna Lauen Biktjørn

Felix Bauge Røynestad

Leo Andre Sirnes Johnsen

Leif Inge Aagesen

Christiane Aagesen

Silje Aagesen

Isak Aagesen

Guro Omnes Bruli

Karianne Bruli Netland
Aron Roskifte Rafoss
Marie Nilsen Skjold
Ulrikke Glendrange Nedrejord
Ludvig Rene Hunsbedt

FJOTLAND KYRKJE

Jens Bryggeså

Olea Røyland

Ella Sola Woodcock

DØDE

KVINESDAL

Solveig Mathilde Johansen

Inger Omland
Edith Marthine Johnsen
Kari Pettersen
Birgit Kjørkleiv
Alf Seval Faret
Astrid Lina Spilling
Bergliot Oline Rafoss
Øystein Opsahl
Trine Egeland
Sven Erling Lyding

FEDA

Øivind Ersdal

FJOTLAND

Gerdin Vatland

Gunnulv Eiesland

Ingvar Galdal

Kirkekontoret i Kvinesdal

Kontortid: Tirsdag, onsdag og torsdag kl 10-14.

Tlf 38 35 41 90,

E-post: post@kvinesdal.kirken.no

www.kvinesdal.kirken.no

Adresse: Vesterdalsveien 5, 4480 Kvinesdal

Kirkeverge Per Øistein Rogstad 41457584

Sokneprest Leiv Gunnar Skiftun 90157247

Sokneprest Sigurd Skjelsbæk 95822371

Diakon Lene Lovise Holgersen 95098454

Organister:

Torhild Larsen Nygård og Sverre Eftestøl

Trosopplærere:

Cathrine Rafoss Agedal

Administrasjon:

Turid Nedland og Sylvi Vatland

Kirketjenere:

Merete Breimoen,

og Rahela Daschevici

Kirkegårdsarbeidere:

Djoerd van Kammen og

Svein Tore Stegemoen.

Stor dåpsdag

Fredag 13.mai var det dåpsgudstjeneste for familien til Iris og Leif Inge Aagesen. Det var sokneprest Skiftun som ledet gudstjenesten, der barna deltok med skriftlesning, fiolinspill og praktiske gjøremål. Bildet fra dåpsdagen viser de tre barna: Christiane, Silje og Isak. Etter dåpen fikk de sammen med dåpsattesten hver sin hvite rose. En stor dag i en familie – og en stor dag for menigheten.

Nye muligheter

Første september 2008 overtok Kvinesdal Menighetsråd det ærverdige Rafoss Hotell som sitt nye menighets-senter. Etter den tid har det boblet av liv i huset med ulike typer menighetsarbeid – i tillegg til utleie for bursdager, bryllup og minnesamvær.

Altfor ofte har huset ikke rommet alle de aktivitetene som skjer. Nå er tiden inne til å skape nye muligheter innen de rammer som bygget gir.

Det er den gamle hotell-delen som nå bygges om. Her vil det bli ny storsal som kan romme 200 mennesker. Nytt rom til trosopplæringen skilles ut fra storsalen med lettvegger. Nytt kjøkken bygges ut fra det gamle, men med bred branndør brukes gammelt og nytt om hverandre. En av de som gleder seg over de nye mulighetene er sokneprest Skiftun. Han sier til Treklang: «**Nå får vi flotte muligheter til å romme både store og små arrangement.**» Altfor ofte har fest-salen i Gammelbygget vært for liten, og ulike tiltak har konkurrert om rom. Nå får vi plass nok og kan tenke på en ny måte. Dessuten trenger sentrum et lokale midt i

hjertet av bygda.» I en ny etasje vil kirkekontorene få ny plassering.

Når siste regning er betalt vil utvidelsen komme på **nær 8 millioner**. Kvinesdal kommune har støttet prosjektet med 500.000. Salg av tomt til Kvinabygget har gitt en god startkapital, men en betydelig del må dekkes ved låneopptak. «Jeg håper at både folk og næringsliv i Kvinesdal vil gi håndfast støtte til utbyggingen ved en god sommergave til senteret, slik at lånet ikke blir for stort,» sier sokneprest Skiftun, som opplyser at menighetsrådet har vedtatt å sende ut brosjyre og giro til alle husstander i løpet av sommeren.

I byggeperioden vil det være full drift i den opprinnelige hotelldelen. Her vil det ikke bli gjort noen forandringer i et hus med en rik historie i sentrum.

Leiv Gunnar Skiftun

Støtt utvidelsen av Menighetssenteret

Konto 3080.30.42426.

Gaver over kr 500 gir skattefradrag.

